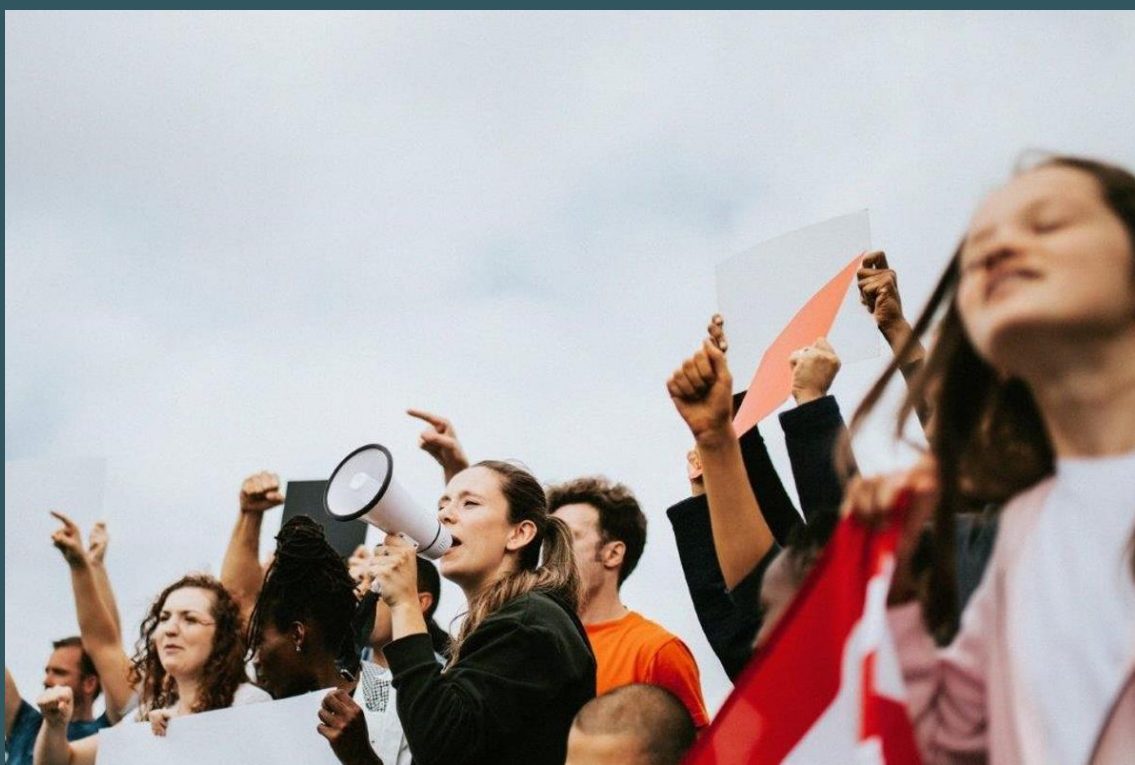

GRÖN
FLAGG

VI AGERAR FÖR KLIMATET

En hållbarhetsresa för grundskolan.

GRÖN FLAGG

Hej!

Så kul att ni funderar på att arbeta med fokus på klimatet under ert kommande år med Grön Flagg. *Vi agerar för klimatet* innehåller tips på hur ni kan arbeta med klimatfrågor i skolan inom Grön Flagg. Vi tipsar om hur ni kopplar arbetet med klimatfrågan till flera dimensioner av hållbar utveckling och de globala målen. Ni får också exempel på olika teman att arbeta utifrån. Det finns många olika aspekter på klimatet, vi presenterar några.

För att göra det enkelt för er finns det exempel på färdigskrivna utvecklingsområden och det är helt fritt att använda och ändra så att det passar den egna verksamheten. Kom bara ihåg att en av hörnstenarna i Grön Flagg är att eleverna ska vara delaktiga i utformningen.

Har ni några frågor eller behöver stöd och tips så är ni välkomna att kontakta oss som arbetar med Grön Flagg på Håll Sverige Rent!

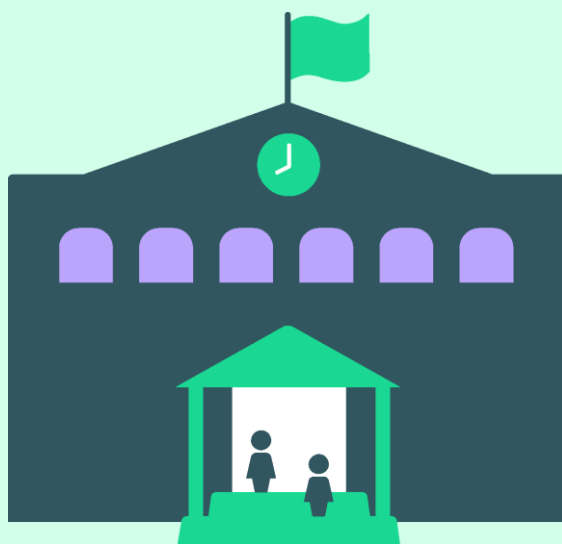
Lycka till!

GRÖN FLAGG

INNEHÅLL

1. Mål och syfte
2. Läroplanskoppling
3. Hållbar utveckling
4. Globala målen
5. Kartläggning
6. Utvecklingsområden och aktiviteter

Mål & syfte

Genom att arbeta med klimatfrågan och agera för klimatet, upp når vi:

- förbättrad psykisk hälsa och välbefinnande,
- förbättrad inlärningsförmåga,
- högre målresultat,
- ökad biologisk mångfald,
- minskad klimatpåverkan

Syftet är att möta elevernas tankar och frågeställningar kopplat till klimatet. Oavsett om man som elev känner oro, frustration eller någonting däremellan är det viktigt att de känner att det finns ett forum där eleverna får komma till tals. Målet är att eleverna ska känna att lärare och andra vuxna på skolan lyssnar och tar dem på allvar.

Syftet med resan är även att eleverna ska få kunskap om hur de, på egen hand och tillsammans med andra, kan minska sin klimatpåverkan. De ska känna till vilka handlingsalternativ som finns och känna att deras insats har betydelse. Det ökar viljan att engagera sig och utvecklar elevernas handlingskompetens.

Läroplanskoppling

Ur Lgr-11

Skolans värdegrund och uppdrag

Genom ett **miljöperspektiv** får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Övergripande mål och riktlinjer

Normer och värden

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter, respekterar andra människors egenvärde,
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Kunskaper

Det är skolans ansvar att varje elev:

- kan använda kunskaper från de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga, humanistiska och estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv,
- kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden,
- har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling,
- har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället.

Läroplanskoppling

Forts.

Elevernas ansvar och inflytande

Skolans mål är att varje elev:

- har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Rektorns ansvar

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att:

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
- alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero,
- undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet,

Inom respektive ämneskursplan finns specifika kopplingar till respektive ämne.

Hållbar utveckling

Ekologiska dimensionen

Det finns viktiga orsaker till att vi behöver minska vår klimatpåverkan. Utsläpp av växthusgaser från bland annat klädindustrin, transporter och jordbruket har stor negativ inverkan på klimatet. Genom att hjälpa och uppmuntra eleverna att göra kloka val i skolan och i sin vardag kan vi tillsammans minska utsläppen och bromsa den förstärkta växthuseffekten. Att medeltemperaturen ökar hotar känsliga ekosystem såsom Arktis och korallrev och utgör med det även ett hot för redan utrotningshotade växt- och djurarter.

Sociala dimensionen

Social hållbarhet handlar här om till exempel rättvisa, rättigheter och välbefinnande för olika grupper i samhället. Inom den här resan kan arbetet handla om att lyfta elevers eventuella oro för klimatet genom att lyssna på dem och ta deras tankar och frågor på allvar. Det kan även handla om att rusta eleverna till aktiva samhällsmedborgare som vill och kan agera för en hållbar framtid.

Ekonomiska dimensionen

Livsmedel och materiella varor kostar pengar att producera, transportera och konsumera. Genom att minska vårt matsvinn och uppmuntra till återanvändning i stället för att köpa nytt hushåll vi med jordens resurser.

Globala målen

Hälsa- och livsstil temat främjar god hälsa och livstil hos eleverna och i samhället. Här ryms till exempel att arbeta med elevernas mående och lyssna på deras tankar och behov kopplat till klimatutmaningen vi står inför, men också ge eleverna verktyg så att de på egenhand kan och vill agera för sitt eget och andras välbefinnande.

Att arbeta med Grön Flagg är ett kraftfullt sätt för att tillhandahålla kvalitet i utbildningen för hållbar utveckling på alla nivåer i skolan. Tillvägagångssättet i Grön Flagg garanterar ett inkluderande av hela skolan där alla elever har möjlighet att medverka och ta del av arbetet på lika villkor.

Inom Grön Flagg och *Vi agerar för klimatet* lär sig eleverna hur man minskar skolornas och deras egen miljöpåverkan genom olika val. Till exempel kan man här undersöka sin egen och sin skolas klimatpåverkan och arbeta med att minska till exempel transporter, matsvinn och snabb konsumtion. Detta kan tillsammans bidra till hållbarare städer och samhällen.

12 HÅLLBAR
KONSUMTION OCH
PRODUKTION

Jordens resurser måste nyttjas på ett ansvarsfullt sätt. För att uppnå hållbar utveckling behöver våra ekologiska fotavtryck minska. Att arbeta med *Vi agerar för klimatet* inom Grön Flagg ger eleverna möjlighet att se produkter och material ur ett cirkulärt perspektiv.

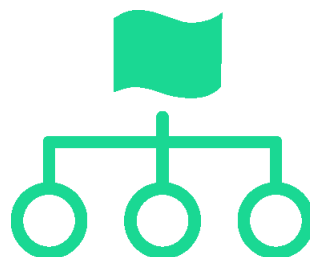
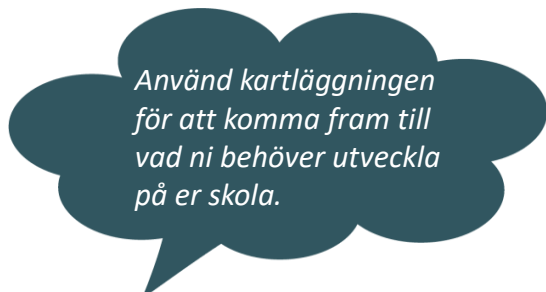
13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGARNA

Eleverna kan aktivt använda sin handlingskompetens för att aktivt driva frågan om hur skolan, eleverna och närsamhället tillsammans kan arbeta för att minska sin påverkan på klimatet. Till exempel kan de undersöka hur konsumtionsvanor på samhälls- och individnivå påverkar klimatet och vad de kan göra för att minska sin klimatpåverkan.

15 EKOSYSTEM OCH
BIOLOGISK MÅNGFALD

Inom ramen för Grön Flagg och *Vi agerar för klimatet* kan eleverna till exempel undersöka hur nedskräpning påverkar våra ekosystem och den biologiska mångfalden. Skräp på land blir skräp i hav. Med hjälp av vindar och vattendrag kan skräp färdas långt utanför Sveriges gränser. Det betyder att en skräpig skolgård kan leda till skräp i havet, något som i allra högsta grad påverkar den biologiska mångfalden. Det finns goda möjligheter att lyfta att det vi gör lokalt även påverkar globalt.

Kartläggning

Många elever känner oro eller har många tankar kring klimatet.	JA	NEJ	VET EJ
Lärare och andra vuxna på skolan lyssnar på elevernas tankar och oro.	JA	NEJ	VET EJ
Skolan arbetar ofta med aktuella frågor och/eller saker kring till klimatet.	JA	NEJ	VET EJ
Skolan planerar in saker tillsammans för klimatet, t.ex. är med i Skräpplockardagarna eller att hela skolan arbetar med viktiga hållbarhetsdagar.	JA	NEJ	VET EJ
Skolan samarbetar med företag nära skolan för att hitta förslag på hur man kan minska ner på det som är dåligt för klimatet.	JA	NEJ	VET EJ
Skolan återanvänder och återbrukar sitt material.	JA	NEJ	VET EJ
Det finns en bra återvinningsstation på skolan eller i närheten av skolan.	JA	NEJ	VET EJ
Skolan arbetar för att minska sitt matsvinn.	JA	NEJ	VET EJ

Skolan når ut och påverkar utanför skolan, t.ex. genom insändare och medborgarförslag som handlar om klimatet. JA NEJ VET EJ

Eleverna på skolan känner att det de gör för klimatet betyder något. JA NEJ VET EJ

Eleverna på skolan känner till vad de kan göra för att hjälpa klimatet – själva och tillsammans med andra. JA NEJ VET EJ

Eleverna på skolan är engagerade och vill göra saker för klimatet. JA NEJ VET EJ

JA NEJ VET EJ

Aktivitetstips till Livsstil & Hälsa

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjligheter till ett tryggt och rikt liv. Studier visar att många barn och unga känner stor oro för klimatet och framtiden. Det är viktigt att vi kan och vågar möta ungas oro genom att lyssna och prata om det i klassrummet, men även visa på möjligheter till förändring när vi är många. Att agera tillsammans skapar engagemang och handlingskraft hos eleverna.

Klimatklubben

- ❖ [Framtidens jobb](#)
- ❖ [Klimatsnack med spännande personer](#)

På egna ben

- ❖ [Värderingsövning om miljö](#)
- ❖ [Vårt ekologiska fotavtryck](#)

Länktips

Här följer exempel på fortbildande material som riktar sig till dig som är lärare verksam inom grundskolan.

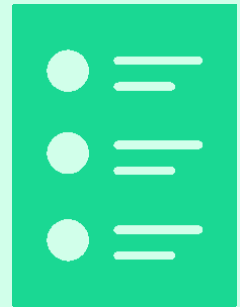
Våra barns klimat

- ❖ [Prata med barn om klimatet](#)

UR Play

- ❖ [Unga och klimatångest](#)

Inspiration till utvecklingsområde

TITEL *Barn och ungas oro för klimatet*

TEMA Livsstil & Hälsa

VAD

Vårt utvecklingsområde kommer att handla om att möta elevernas tankar och eventuella oro för klimatet.

VARFÖR

Många elever uttrycker oro över de akuta klimatutmaningar vi står inför och uttrycker frustration över hur jorden tagits om hand av tidigare generationer. Vi ser ett behov av att prioritera denna del i undervisningen för att eleverna ska känna sig sedda och förstådda, men också för att visa att man kan åstadkomma stora förändringar tillsammans. Vi vill rusta eleverna inför framtiden genom att skapa framtidstro och engagemang som bidrar till handlingskraft.

HUR

Vi kommer lyfta initiativ som *Fridays for future* för att visa på kraften att ingå i en rörelse och möjligheterna att pusha politiker och företag att ställa om till en hållbar framtid snabbare. Vi kan inte enbart lösa klimatkrisen på individnivå utan det måste ske tillsammans. Stort fokus kommer läggas på värderingsövningar, samtal och diskussioner och att hitta lösningar där vi agerar tillsammans som skola samtidigt.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Utvecklingsområdet är sprunget ur elevernas behov av att prata om sin oro inför klimatet. Grön Flagg-rådet kommer göra en kartläggning för att undersöka vad vi som skola konkret behöver göra för att möta elevernas oro, men också rusta dem för framtiden. Eleverna kommer vara med och forma övriga utvecklingsområden där innehållet utgår från elevernas behov, intressen och funderingar. Grön Flagg-rådet kommer kontinuerligt vara med och utvärdera hur arbetet går och om vi behöver förändra bland de planerade aktiviteterna under resans gång.

HÅLLBAR UTVECKLING

Arbetet syftar till att förbättra elevernas psykiska hälsa (sociala dimensionen), främja arbetet med att minska klimatförändringarna, till exempel genom att minska matsvinnet och genom olika åtgärder bidra till en mer cirkulär ekonomi (ekologiska och ekonomiska dimensionen).

Aktivitetstips till Konsumtion & Resurser

Vi lever i ett konsumtionssamhälle där vi konsumerar varor i snabb takt. Det innebär en stor påfrestning för miljö och människa. På sikt bidrar det även till ökad nedskräpning. Hur kan er skola konsumera mer hållbart? Viktiga frågor att titta närmare på kan vara hur skolan och eleverna kan minska sin klimatpåverkan genom att konsumera hållbart och återanvända och återvinna så långt det är möjligt.

Håll Sverige Rent - Skräplabbet

- ❖ Är cirkulär ekonomi framtidens melodi?
- ❖ Vad kan företag göra?
- ❖ Vad kan jag göra?
- ❖ Heta stolen om cirkulär ekonomi

Konsumentverket

- ❖ Hållbar konsumtion och konsumentens makt
- ❖ En hållbar vara eller tjänst
- ❖ Konsumtionspyramiden

Aktivitetstips till Konsumtion & Resurser

Forts.

Resterkocken

- ❖ Minskat matsvinn för årskurs 4-9

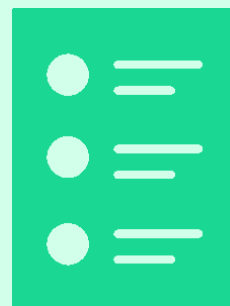
Naturskyddsföreningen

- ❖ Följ T-shirten
- ❖ Konsumtionsrelaterade klimatutsläpp
- ❖ Mat, klimat och miljö
- ❖ Förnya garderoben miljövänligt på klädbytdagen

WWF

- ❖ Så minskar du din klimatpåverkan (bilen, biffen, bostaden, börsen, butiken)
- ❖ Välj dina förändringar

Inspiration till utvecklingsområde

TITEL *Vi minskar vår klimatpåverkan*

TEMA Konsumtion & Resurser

VAD

I det här utvecklingsområdet kommer vi undersöka faktorer som har stor inverkan på klimatet och undersöka vad vi konkret kan göra på skolan för att minska vår påverkan. Vi vet att utsläpp från matproduktion och materiell konsumtion har en negativ inverkan på klimatet, samtidigt är det konkreta saker som vi kan arbeta med och förändra tillsammans med eleverna. Vi utgår från Parisavtalets strävan efter att den globala temperaturökningen på jorden inte ska överstiga 1,5 grader.

VARFÖR

Vi vill minska vår klimatpåverkan på skolan. Det finns ingen tid att vänta på utan vi behöver agera nu. Vi vet att många elever känner oro för klimatet. Ett sätt att lindra sin oro är att själv agera för en hållbar värld. För att kunna agera behövs förståelse för problembilden, men också kunskap om vad man kan göra för att minska sin klimatpåverkan, på individnivå såväl som gruppnivå, det kommer vi att fokusera på i det här utvecklingsområdet.

HUR

Vi använder faktablad från Naturskyddsföreningen och WWF för att få information och konkreta tips kring hur vi kan minska vår klimatpåverkan. Vi fokuserar på kollektiva handlingar, men lyfter fram klimatsmarta val som eleverna själva kan göra. Vi kommer att göra livscykelanalyser och använda oss av Naturskyddsföreningens lektionsupplägg "Följ t-shirten." Grön Flagg-rådet kommer kartlägga bakgrunden till matsvinnet och föra dialog med skolköket. Skolköket undersöka möjligheten att bredda vårt ekologiska utbud och handla mer lokalt. En klädbyttardag ska planeras in.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Eleverna i Grön Flagg-rådet kommer kartlägga bakgrunden till matsvinnet under lunchen genom en enkät som går ut till samtliga klasser. Svaren från enkäten kommer lägga grunden för de åtgärder vi gör för att till exempel minska matsvinnet. Alla klasser kommer tillsammans få bidra med tips på goda vegetariska rätter i syfte att inspirera skolköket och få in rätter på menyn som både är klimatsmarta och goda. De äldre eleverna kommer ansvara för planering och genomförande av kläd- och prylbyttardagarna. Intäkterna kommer att skänkas till välgörande ändamål som eleverna röstar fram.

HÅLLBAR UTVECKLING

Textilindustrin har stor klimatpåverkan i hela kedjan, från produktion till konsumtion och avfallshantering. Livsmedelsindustrin står för en stor andel utsläpp av växthusgaser. Genom att se över våra mat- och konsumtionsvanor kan vi som skola tillsammans minska vår klimatpåverkan och bidra till ekologisk hållbarhet. Att minska matsvinn och annan form av resursslöseri inbegriper även den ekonomiska dimensionen. Genom att ställa krav på den mat skolan köper in kan vi även bidra till social hållbarhet.

Aktivitetstips till Global samverkan

Att arbeta lokalt, men också regionalt och globalt, för att lyfta klimatfrågan är en viktig del för att nå ut och göra skillnad. Det är viktigt att eleverna förstår själva problembilden och bakgrunden till klimatförändringarna. Lika viktigt är det att eleverna rustas till aktiva samhällsmedborgare. Viktiga delar att undersöka närmare kan vara att ge exempel på hur eleverna kan nå ut i samhället genom medborgarförslag, insändare och dialog med politiker.

WWF

- ❖ [Klimat på hållbar väg](#)
- ❖ [Välj dina förändringar](#)

Håll Sverige Rent

- ❖ [Unga reportrar](#)

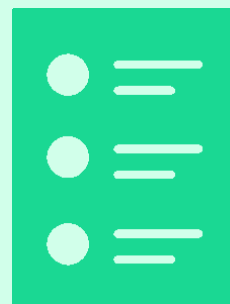
Håll Sverige Rent - Skräplabbet

- ❖ [Affisch mot nedskräpning](#)

Övriga aktiviteter, initiativ och tips som inspirerar till att agera för klimatet

- ❖ [Fridays for future](#)
- ❖ [Klimatklubben bjuder in till klimatsnack](#)
- ❖ [Greta Thunbergs tal under FNs klimatmöte 2019](#)
- ❖ [Gör som Klimatsmart Vallentuna – anordna en klimatdag med lokala förebilder](#)
- ❖ [Klimatsmart Sverige – så lägger ni ett medborgarförslag till kommunen](#)

Inspiration till utvecklingsområde

TITEL *Vi agerar för klimatet*

TEMA Global samverkan

VAD

I det här utvecklingsområdet kommer vi undersöka viktiga orsaker till klimatkrisen, men även fokusera på hur vi tillsammans kan agera för klimatet. Vi fokuserar på att lyfta fram kloka idéer och hållbara lösningar för att tillsammans verka för en hållbar framtid. Vi undersöker tillsammans hur vi kan nå ut utanför skolan för att göra skillnad i praktiken. Målet är att eleverna ska känna att de vill och har de förutsättningar som krävs för att delta aktivt i samhället.

VARFÖR

Det är viktigt att lyfta de klimatutmaningar vi står inför, och bakgrunden till varför befinner oss i en klimatkris. Lika viktigt är det att eleverna känner att framtiden går att påverka, genom att vi ger dem verktyg och förutsättningar att bli aktiva samhällsmedborgare. Forskning visar dessutom att ett effektivt sätt att lindra oro och ångest för klimatet är att agera för en hållbarare värld. Det är vi skyldiga våra barn.

HUR

Vi kommer att fokusera på vad vi *tillsammans* som skola kan göra för klimatet genom samtal, diskussion och aktion. Vi kommer bland annat att delta i Håll Sverige Rents journalistiktävling "Unga reportrar" i syfte att nå ut med vårt budskap. Vi kommer på olika sätt att synas och höras i vårt närsamhälle genom att sätta upp skyltar mot nedskräpning, skriva insändare till lokaltidningen och skicka in medborgarförslag till kommunen. Vi vill visa hur ett demokratiskt samhälle fungerar och hur eleverna kan vara med och påverka.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Eleverna ansvarar för att ta fram skyltar mot t.ex. nedskräpning, såväl utformning som budskap. Vi för dialog med kommunen om var de får sättas upp. Eleverna kommer skriva insändare och skicka in medborgarförslag till kommunen inom ramen för klimatpåverkan. Grön Flagg-rådet på skolan kommer att ansvara för att varje månad lyfta en intressant person som gjort skillnad för klimatet. Intressant fakta om personen och tillhörande samtalsfrågor kommer att skickas ut till samtliga klasser.

HÅLLBAR UTVECKLING

Att agera för klimatet är ett sätt att bidra till en ekologiskt mer hållbar värld. Att eleverna känner att de kan vara med och påverka, lokalt och globalt, och att deras insatser är av betydelse, kan skapa framtidstro och handlingskraft hos eleverna vilket även bidrar till social hållbarhet.

Tips på temadagar

18 september	Håll Sverige Rent – dagen
26 november	En köpfri dag
Under våren	Skräpplockardagarna
3 mars	Världsdagen för natur-och djurliv
22 maj	Internationella dagen för biologisk mångfald
5 juni	Världsmiljödagen
8 juni	Världshavens dag

Fler temadagar med hållbarhetsfokus hittar ni på gronflagg.se i Hållbarhetskalendern.

Grön Flagg-programmet 21/22

Föreläsningar spelas in och läggs ut i efterhand på startsidan på gronflagg.se.

Föreläsning:

28 oktober Klimatångest – så pratar du med barn och unga om deras oro, med Frida Berry Eklund, specialist på klimatkommunikation och verksamhetsledare för *Våra barns klimat*.

Nätverksträff

9 december Skräpfri skola & Vi agerar för klimatet

Utmaning

En utmaning knuten till *Vi agerar för klimatet* kommer att presenteras inför vårterminen.